

A szakmai információs tevékenység társadalmi rendeltetése

A szakmai információs tevékenység egyéni és társadalmi rendeltetését öt összetevő határozza meg, nevezetesen:

a gnoszológiai rendeltetés, amely az individuális (szubjektív) és a társadalmi (objektív) megismerés elmélyítését és javítását célozza;

az integráló rendeltetés, amelynek révén emberek, szervezetek, földrajzi régiók, szakmák és tudományágak, valamint különféle időszakok kerülnek egymással információs összeköttetésbe;

a realizációs rendeltetés, amely a használókat az elmélet (tudomány, kultúra, irányítás stb.) és a gyakorlat (ipar, mezőgazdaság, egészségügy stb.) szférájában egyaránt hozzásegíti feladataik jobb és gyorsabb megoldásához;

a közművelődési rendeltetés, amelynek keretében a használók általános szakmai kultúrája növekszik elsősorban;

az etikai rendeltetés, amely egyéniségük kiteljesítésében és az önmegvalósításban segíti a használókat.

Természetes: az említett összetevők szoros kapcsolatban állnak egymással.

A rendeltetés betöltése meghatározott funkciók ellátását feltételezi. A szakmai információs tevékenységnek az alábbi funkciói vannak:

a heurisztikus funkció, amely az információs kutatás közben feltárja a bibliográfiai és/vagy a faktográfiai adatokat;

az analitikus funkció, amelynek során a feltárt adatok – a megrendelő szükségleteinek megfelelően – szelekcióra és transzformálásra kerülnek;

a szintetizáló funkció, ami alatt a feltárt információ-tartalmak alkotó módon történő feldolgozása értendő;

a disztribúciós funkció, azaz az információs tevékenység produktumainak terjesztése, a használókhoz való eljuttatása (általános és szelektív szétszórás).

A szakmai információs tevékenység hasznát hajt, eredményeket produkál használói körében. E tekintetben *információs eredményt és realizációs eredményt*, illetve a fentiekben belül egyéni és társadalmi eredményt, valamint közvetlen és közvetett eredményt különböztethetünk meg.

Az információs eredményt, – legyen az akár egyéni, akár társadalmi, – nehezen lehet, *olykor nem is lehet mérni*.

A realizációs eredmények közül az egyéni és a közvetlenek általában jól mérhetők. A realizációs társadalmi eredmények kifejezésére olyan – részleteikben esetenként számszerűen is kimutatható – általános megállapítások szolgálnak, mint *a termelés színvonalának növekedése, a természeti környezet javulása* stb.

A szakmai információs tevékenység rendeltetésének kutatása, részletező feltárása közben különféle megközelítési lehetőségekkel élhetünk. Így lehetséges kibernetikai (rendszerelméleti), szociológiai és filozófiai megközelítés. Az első nyomán a tevékenység műszaki és szervezési oldalai tárulnak fel előttünk, a másik kettő nyomán társadalmi rendeltetése.

/WIESENBERGER, I.: Poslání odborné informační činnosti = Technická Knihovna, 20. köt. 2. sz. 1976. p. 35–41./

(Futala Tibor)

KÖNYVTÁRI RENDELETEK, HATÁROZATOK

A Szovjetunió tudományos, műszaki és szakkönyvtárak tevékenységét koordináló tárcaközi bizottság határozatai

1. A külföldi tudományos-műszaki folyóiratokról szóló jeladó információ helyzetéről és továbbfejlesztéséről (1975. nov. 17.)

1974–75-ben az össz-szövetségi központi ágazati és köztársasági információs szervek nagy munkát végeztek a Tudományos-Műszaki Állami Bizottság, a Szovjetunió Kiadói Állami Bizottsága és a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Elnökségének 1973. szept. 20-án kelt 447/1–2221/26/54 sz. „Az operatív jeladó információ

megszervezésére, külföldi forrásokban lévő anyagok másolására, egyes cikkek, és dokumentumok orosz nyelvre történő fordítására, valamint ezeknek az anyagoknak a vállalatok, intézmények, szervezetek, tudósok és szakemberek részére történő megküldésére irányuló intézkedésről” c. határozata végrehajtásában.

1975-ben jeladó tájékoztatás folyt valamennyi korábban lemasolt és a valutáért vásárolt tudományos-műszaki folyóirat alapján (7722 folyóirat). 1976-ban a folyóiratok száma 8408-ra növekszik. Ebben a munkában 78 össz-szövetségi, ágazati és köztársasági tudományos-műszaki információs szerv vesz részt.

A jeladó tájékoztatásra előfizetők száma 1975-ben 7000 volt (1974-ben 5000), a példányszám 212 000 (1974-ben 80 000).